

VAK lainsäädäntömuutos pelastuslaitosten näkökulmasta

VAK-Päivä, 8.2.2022

Miksi puhumassa?

- Oma tausta:
 - Palopäällystö tutkinto, Insinööri AMK, Pelastusopisto (2016), Keski-Uudenmaan pelastuslaitos 2016, Länsi-Uudenmaan pelastuslaitos 2016→
 - Opinnäytetyö VAK-aihealueeseen liittyen
- Pelastuslaitosten Kumppanuusverkoston kemikaalivalvonta työryhmä 2018 alkaen: VAK määräysten seuranta, kumppanuusverkoston lausuntoja jne.
- Pelastuslaitosten kumppanuusverkoston lausunto 8/2021, VAK-lain 2022 lausuntokierros

Tärkeimpänä: Pelastustoimi liittyy olennaisesti VAK- turvallisuuden kokonaisuuteen

VAK laki 2022 yleistä

- Uusi laki on selkeä kehitys ja parannus aiempaan nähden. Pelastustoimen roolia on kasvatettu ja alaa nostettu huomattavasti paremmin esiin.
- Valmistelun aikana hyviä uusia ajatuksia, kuten digitalisaatio
- Lainsäädännön valmistelu on ollut avointa ja hyvin osallistavaa, kommentointi mahdollisuudet ovat olleet hyvät.
- Pelastustoimi on merkittävä yhteistyö viranomaisen VAK toiminnassa; onnettomuustilanteiden lisäksi varautumisessa ja onnettomuuksien ehkäisyssä
- **Muistettavaa: Pelastusviranomaisen ei edelleenkään ole toimivaltainen viranomaisen VAK-laissa.**

Tilapäinen säilytys ja pelastussuunnitelma

- Tilapäisen säilytyksen kokonaisuus, erityisesti lain pykälät 29 § -33 § ovat keskeisin muutos uudessa VAK laissa pelastustoimen näkökulmasta.
- **Tilapäisen säilytyksen paikalle osoitettuja vaatimuksia esimerkiksi:**
 - Säilyttäminen vain turvallisessa paikassa
 - Aineiden ja kuljetusten sijoittaminen säilyttäessä
 - Onnettomuuksia ehkäisevät järjestelyt ja toimenpiteet
- **Pelastussuunnitelmalle osoitettuja vaatimuksia esimerkiksi:**
 - Vastuuhenkilö
 - Sisältö
 - Päivitys
 - Harjoittelu

... ja se liittyy pelastustoimeen

- Monet tilapäisen säilytyksen ja pelastussuunnitelman vaatimukset liittyvät olennaisesti pelastustoimen osaamisalueeseen → olemme tärkeä lausunnonantaja
- Harjoitteluvollisuus on toiminnanharjoittajalla, mutta haluamme ehdottomasti osallistua ja tehdä yhteistyötä harjoittelun osalta → aikainen suunnittelu on avaintekijä!
- Pelastustoimen täytyy myös kouluttautua asiaan. Pelastuslaitoksen määrittelevät ketkä asiaa hoitavat ja asia tulee huomioida omassa valvontatyössä esimerkiksi palotarkastuksilla asiakkaan neuvontana ja ohjauksena.

Huomioita pelastussuunnitelmaa koskien

- Pelastustoimi toimii vain lausunnon antajana → emme valvo laadintaa, muutoksia, päivityksiä tai harjoittelua. Emme voi yksin määrätä vaatimuksia.
- Valvontavastuu on toimivaltaisella viranomaisella
- Kaikki tilapäisen säilytyksen paikat eivät ole suuronnettomuusvaarallisia ulkoisen pelastussuunnitelman vaativia kohteita (esim. pieni peltihallissa toimiva jakeluyritys vs. suuri logistiikkakeskus) → Pelastussuunnitelmien laajuus toiminnan mukaan
- ”Paperi” itsessään ei riitä, suunnitelman sisältö on jalkautettava sekä sisäistettävä

Muita mainittavia muutoksia VAK-laissa

- **Rataverkko**

- Vanhat VAK-ratapihat poistuvat, mutta ulkoinen pelastussuunnitelma (UPS) vaatimus säilytetään SM asetuksen avulla → Turvallisuustaso pysyy entisillä VAK –ratapihoilla samana
- Kokonaisuusturvallisuus paranee, kun ratapihojen pelastussuunnitelma vaatimus laajenee kaikille VAK järjestelyratapihoille

- **Satamat:**

- Myös Satama kokonaisuuden UPS vaatimukset ja turvallisuustaso säilyy

- **Turvallisuusneuvonantajan nimeämisvelvollisuus:**

- parantaa parhaimmillaan merkittävästi onnettomuuspaikan toimintaa, jos/kun saadaan tieto onnettomuuspaikalle esim. pelastuslaitosten tilannekeskusten kautta

Mitä toivomme/ miten jatkossa?

- Valvonnan tiivistäminen ja kaikkien viranomaisten yhteistoiminta on ehdottoman tärkeä onnistuneen valvonnan kokonaisuudessa.
- Toimivaltaisen viranomaisen (Traficom) koordinoima yhteistoiminta on käynnistettävä ja liitettävä pelastustoimi mukaan kokonaisuuteen.
- **Työnjako ja toimivalta on määriteltävä selkeästi, erityisesti asiakasta varten.**
- Palotarkastusten havainnoista tiedotettaisiin tarvittaessa valvontaviranomaista, jos kohdataan tilapäistä säilytystä.
- Ongelmakohteet ovat varmasti ongelmia jatkossakin → yhteistyö kuntoon, niin saadaan asioita vietyä eteenpäin!

Kiitos!